

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
НАЦИОНАЛНА ОЛИМПИАДА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ
ОБЛАСТЕН КРЪГ – 04.02.2014 г. – VIII КЛАС, 14.00 ЧАСА

УКАЗАНИЯ

Уважаеми ученици,

Работният материал на олимпиадата съдържа:

- **40** тестови задачи, от които **15** задачи с избираем отговор и **25** със свободен отговор;
- задача за създаване на писмен текст – **анализ на документ**, който не трябва да надвишава **3** ръкописни страници.

Пропуснат или сгрешен отговор се оценява с **0** (нула) точки.

Максималният брой точки е **100**.

Задачата за създаване на писмен текст се оценява с общ брой **30** точки.

За задача с избираем отговор отбележете буквата с верния отговор, като я зачертаете с „X”.

Не се допускат задрасквания и поправки.

По време на работа може да пишете само със **син** химикал.

По време на работа **не може** да ползвате допълнителни помагала или пособия, освен предоставената ви изпитна бланка.

Време за работа – 4 астрономически часа.

Пожелаваме ви успешна работа!

ПЪРВА ЧАСТ

А. ЗАДАЧИ С ИЗБИРАЕМ ОТГОВОР

1. Християнството е признато за равноправна религия в Римската империя от император:

- А) Теодосий Велики
- В) Юстиниан Велики

- Б) Константин Велики
- Г) Юлиан Апостат

2. Свещеният храм за всички мюсюлмани „Кааба” се намира днес в:

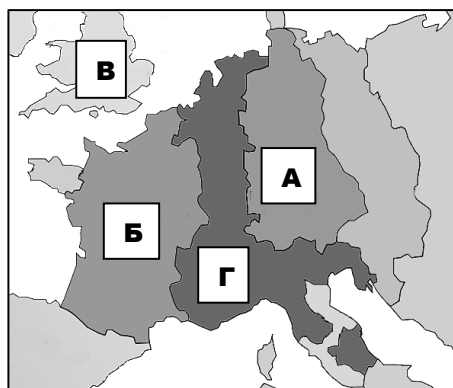
- А) Саудитска Арабия
- Б) Сирия
- В) Ирак
- Г) Оман

3. Център на хунския военно-племенен съюз в Европа станали земите на провинция:

- А) Тракия
- Б) Дакия
- В) Панония
- Г) Мизия

4. С коя буква върху картата е отбелязана държавата на Карл Плешиви след Вердюнския договор?

- А)
- Б)
- В)
- Г)

5. Споменатият в „Именника на българските ханове“ владетел Авитохол повечето учени отъждествяват с:

- А) Аларих
- Б) Атила
- В) Аспарух
- Г) Алцек

6. В кой ред са посочени имената на Свети седмочисленици?

- А) Кирил, Методий, Симеон, Наум, Борис, Ангеларий и Сава
- Б) Кирил, Методий, Ангеларий, Борис, Наум, Симеон и Климент
- В) Кирил, Методий, Наум, Сава, Ангеларий, Горазд и Климент
- Г) Кирил, Методий, Климент, Наум, Константин, Йоан и Горазд

7. Посочете ВЯРНОТО твърдение:

- А) В областта Хиджас се издигат градовете Мека и Дамаск.
- Б) Хан Кубрат получава титлата патриций от византийския император Юстиниан II.
- В) Старото название на град Париж е Абоба.
- Г) „ Корпус на гражданските закони“ е съставен при управлението на Юстиниан I Велики.

8. За кое събитие се отнася следния откъс от текста:

„Вилхелм подготвил 700 кораба и 7000 рицари заедно с оръженосците и няколко хиляди леки пехотинци. При преминаването на Ламанша били изгубени само два кораба и норманите успешно щурмували английския бряг.“

- А) битката при Хейстингс 1066 г.
- Б) битката при Бари 1071 г.
- В) битката при Версиникия 813 г.
- Г) битката при р. Лех 955 г.

9. С името на кой император е свързано началото на иконоборческия период?

- А) Юстиниан I
- Б) Ираклий
- В) Лъв III
- Г) Василий II

10. В кой от редовете се съдържат думи и имена, свързани само с франкската история?

- А) хаганат, Аквитания, майордом, Меровинги, бенефиции
- Б) васалитет, Каролинги, абати, манихейство, препозити
- В) Роланд, скриптории, феодализъм, хиджра, херцоzi
- Г) секуларизация, Нейстрия, капитуларии, Роланд, марка

11. Част от северните народи, известни с името варяги, създават:

- А) Великоморавия
- Б) Киевско княжество
- В) Херцогство Нормандия
- Г) папската държава Ватикана

12. Какъв сюжет е представен на миниатюрата?

- А) сцена с библейски сюжет, изобразяваща ада
- Б) отплаването на Св. Николай за Божи гроб
- В) Св. Николай възкресява моряк на път за Божи гроб
- Г) морски бой с използването на „гръцки огън“

13. Кой български владетел и защо е удостоен от Византия с титлата „кесар“?

- А) хан Аспарух – по повод признаването на Българската държава от Византия
- Б) хан Кубрат – при сключването на договора между него и император Ираклий
- В) хан Тервел – за помощта, оказана на император Юстиниан II да си върне престола
- Г) хан Омуртаг – по повод сключването на мирен договор с Византия

14. При кой владетел Полша приема християнството от римския папа?

- А) Мешко I
- Б) Казимир
- В) Болеслав I Храбри
- Г) Болеслав II Смели

15. Кое събитие се свързва с управлението на император Йоан Цимисхи?

- А) превземането на Солун от италианските нормани
- Б) сключването на 30-годишен мир между България и Византия
- В) разгрома на българската войска при с. Ключ
- Г) превземането на Преслав и детронирането на Борис II

Б. ЗАДАЧИ СЪС СВОБОДЕН ОТГОВОР

16. Довършете изреченията:

- А) При управлението на Ираклий персите превземат свещения град _____.
- Б) През 451 г. в битката при Каталунските поля се изявил римският пълководец _____.
- В) Началото на арабското летеброене се свързва с преместването на Мохамед от Мека в Медина, наречено _____.
- Г) Инициатор за провеждането на кръстоносните походи е папа _____.
- Д) През 732 г. при Поатие франкският владетел Карл Мартел разбива _____.
- Е) През 988 г. руският народ бил покръстен при управлението на княз _____.

17. Попълнете липсващата информация в таблицата:

	Съчинение	Произход	Вид
А)	„Хиляда и една нощ“		сборник с приказки
Б)		български	ханска хроника
В)	„Свидас“	византийски	
Г)	„Маламирова летопис“	български	

18. Прочетете текста и отговорете на въпросите:

„Храмът бил изграден от 10 хиляди работници за пет години. Височината на купола му надхвърля 50 м, а диаметърът – 30 м. Дължината на храма е 140 м, а ширината – близо 80 м. Веригата, която се спускала от купола и държала полилея, тежала 9 тона. В този храм до 1453 г. се провеждала коронацията на владетеля.“

- А) В кой град е построен храмът, описан в текста? _____
- Б) При управлението на кой владетел е построен? _____
- В) Как е наречен? _____

19. Срещу всяко определение запишете съответстващото му понятие:

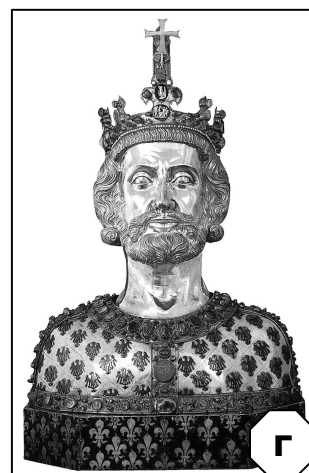
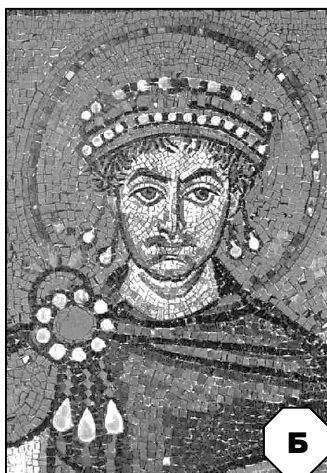
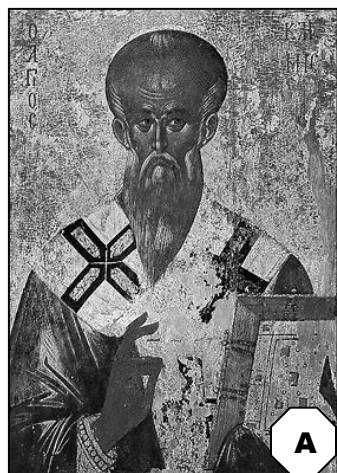
	Понятие	Определение
А)		Дарител за строеж или обновяване на храм
Б)		Предмет със свещена стойност
В)		Свещена война в исляма
Г)		Договор между римския папа и светски владетел

20. Посочете три събития, свързани с управлението на византийския император, чието име ще откриете като разместите буквите в следната игрословица:

А	Р	И	К	Й	Л	И
---	---	---	---	---	---	---

- _____
- А) _____
- Б) _____
- В) _____

21. Разгледайте изображенията и попълнете таблицата:

	Изобразени личности	Вид произведение на изкуството
А)		
Б)		
В)		
Г)		

22. Прочетете текста на извора и отговорете на поставените въпроси?

„Прочее преди славяните нямаха книги, но бидейки езичници, четяха и гадаеха с черти и резки. Когато се кръстиха, бяха принудени да пишат славянската реч с римски и гръцки букви без устроение.... След това човеколюбецът Бог, който урежда всичко и който не оставя човешкия род без разум, но всички привежда към разум и спасение, смили се над човешкия род, изпрати му свети Константин Философ, наречен Кирил, праведен и истинолюбив мъж, и той им състави 38 букви....“.

А) Как се нарича съчинението, от което е цитираният откъс? _____

Б) Кой е неговият автор? _____

В) Каква е главната цел, която той си е поставил с написването на тази творба?

23. Нанесете върху линията на времето годините, в които са се случили изброените събития:

- А) Наследниците на Карл Велики разделят империята.
- Б) Хлодвиг покръства франките.
- В) Град Преслав е избран за нова българска столица.
- Г) Аспарух основава държава на Долни Дунав.
- Д) Карл Велики унищожавя Кралството на лангобардите.
- Е) Теодосий I разделя Римската империя.
- Ж) Одоакър слага край на Западната Римска империя.

Забележка: На линията на времето нанесете само съответната година и в скоби напишете буквата на събитието

24. Довършете твърденията като подчертаете ВЕРНИЯ вариант от предложените възможности:

- А) В средновековния запад васалите са притежатели на **феоди/ пронии**
- Б) В Константинопол за реда и благоустройството отговаря **деспотът/ епархът**
- В) Роден син на цар Самуил и наследник на властта му бил **Иван Владислав/ Гаврил Радомир**
- Г) Писмените декрети, издавани от Каролингите се наричали **капитуларии/ були**
- Д) Временно култът към иконите бил възстановен на Седмия Вселенски събор в **Никея/ Константинопол.**
- Е) Мавзолеят на остготския крал Теодорих днес се намира в **Равена/ Тулуза.**

25. Подчертайте излишното в редицата и посочете признака, по който групирате останалите :

А) венети, анти, вестготи, славини

Признак: _____

Б) албигойци, католици, катарии, богомили

Признак: _____

В) презвитери, дякони, епископи, деспоти

Признак: _____

26. Прочетете откъса от документа и отговорете на въпросите:

„ Вие питате дали ви е позволено да ви се ръкоположи патриарх. Но за това нищо определено не можем да ви отговорим, преди да се върнат нашите пратеници, които заедно с вас изпращаме, и ни съобщят какво множество и единодушие на християните има у вас. Обаче на първо време вие трябва да имате епископи и когато с увеличаването на Божията благодат у вас се разшири християнството и бъдат ръкоположени в отделните църкви епископи, тогава трябва да се избере един между тях, който трябва да се нарече ако не патриарх, то поне архиепископ...“

А) С кое събитие от българската история е свързан документът? _____

Б) От чие име е съставен? _____

27. Поставете знак „✓“ пред вярното твърдение и знак „X“ пред грешното:

А) ☐ Вандалите създават своя държава с център Картаген.

Б) ☐ Светите братя Кирил и Методий са авторите на първата славянска азбука, наречена кирилица.

В) ☐ На Изток византийците са разбити от селджукските турци през 1071 г. в битката при Манцикерт.

Г) ☐ Крал Хенри II е първият представител на династията Плантагенет.

Д) ☐ След покръстването в Русия се разпространяват български богослужебни книги и старобългарският език става официален.

Е) ☐ Уставът на западноевропейското монашество е създаден от св. Василий Велики.

28. Подчертайте НЕПРАВИЛНО употребения термин/ понятие в изречението и го заменете с правилния:

А) Св. Йоан Дамаскин е най-видният православен богослов, поддръжник на иконоборството.

Термин/понятие: _____

Б) Най-прочутият представител на богомилството в България, издигащо като идеал уединението и духовното усъвършенстване, бил св. Иван Рилски.

Термин/понятие: _____

В) Ангария е задължението да се полага безвъзмезден труд в дом на търговеца.

Термин/понятие: _____

29. Свържете всеки автор с неговото произведение:

Автор	Буква	Произведение
<u>Пример:</u> Йоан Екзарх	Е	„Шестоднев“
Теофилакт Охридски		А) „Алексиада“
Ана Комнина		Б) „История на Английската църква“
Беда Преподобни		В) „Хроника и деяния на полските князе и владетели“
Аноним Гал		Г) „История“
Амиан Марцелин		Д) „Пространно житие на Климент Охридски“

30. Разгледайте изображението, изберете и запишете правилната дума в изречението.

А) Изображението представя акт на

(коронация, канонизация, покръстване)

Б) Представеният владетел е

(езически, християнски, мюсюлмански)

В) По вид изображението е

(мозайка, релеф, миниатюра)

31. Запишете в таблицата, като спазите хронологическата последователност, следните документи: *Надпис от с. Балиш*; *„За войните“ от Прокопий Кесарийски*, *„Азбучна молитва“ от Константин Преславски*, *Битолски надпис*

	Документ	Век
А)		VI в.
Б)		IX в.
В)		IX-X в.
Г)		XI в.

32. Прочетете откъса и отговорете на поставените въпроси.

„Арабите били нападани и от жителите на града [Константинопол], и от българите, а в морето от ромейските кораби, а от другата страна на морето [на малоазийския бряг] от предните отряди на ромеите. Те не могли да излязат навън от стана повече от две мили, когато били принудени да търсят жито. Българите нападали арабите и ги посичали: тези последните повече се бояли от българите, отколкото от обсадените ромеи“.

Из „Хроника“ на Михаил Сирийски

А) Кое събитие е отразено в откъса? _____

Б) Кой български владетел участва в събитието? _____

В) Каква е ролята на българите в описаните военните действия? _____

33. Разгледайте изображението на Карл Велики и отговорете на поставените въпроси.

А) Кои са знаците на върховната власт?

Б) Кои две държави са изобразени над главата на императора символично с орела и лилиите?

34. Свържете имената на владетелите със събитията или процесите:

Владетел	Буква	Събитие/процес
<u>Пример:</u> Аларих	Е	Е) Превземане на Рим от вестготите
Людовик Благочестиви		А) Провеждане на Първи вселенски събор в Никея
Михаил III		Б) Разпадане на Франкската държава
Константин Велики		В) Освобождаване на Русия от нашествията на печенезите
Ярослав Мъдри		Г) Сключване на 30-годишен мир с България
Лъв V Арменец		Д) Окончателно възстановяване на иконопочитанието

35. За коя историческа личност се отнася цитираният откъс от текста?

„Той бил роден вероятно около 876 г. в село Скрино, на десния бряг на р. Струма. След смъртта на родителите си раздал имуществото на бедните и се заселил в един от близките манастири. Не след дълго той го напуснал и заживял като отишелник в планината Рила, където се отдал на пост и молитва“.

Име: _____

36. Открийте в игрословицата (по хоризонтал, вертикал и диагонал) шест имена на владетели на славянски държави и ги запишете.

Р	Ъ	Б	О	Л	Е	С	Л	А	В	Ш	Л
Ф	О	У	Ж	Ш	К	В	П	Ч	У	Г	Л
Е	Ч	С	П	Ъ	Т	Е	Ф	Ъ	В	З	Я
Я	Г	О	Т	Х	В	Т	Ж	А	Т	А	М
Г	Е	Р	Х	И	Й	О	Л	Ъ	М	Ц	А
О	Д	Е	Ф	Ю	С	С	И	М	Е	О	Н
Х	М	Н	Щ	У	О	Л	Я	Ф	Ш	Е	В
П	О	Т	А	Р	Ч	А	А	Ъ	К	О	Н
У	Х	А	Я	Т	Ш	В	Ж	В	О	Г	Е

1. _____

4. _____

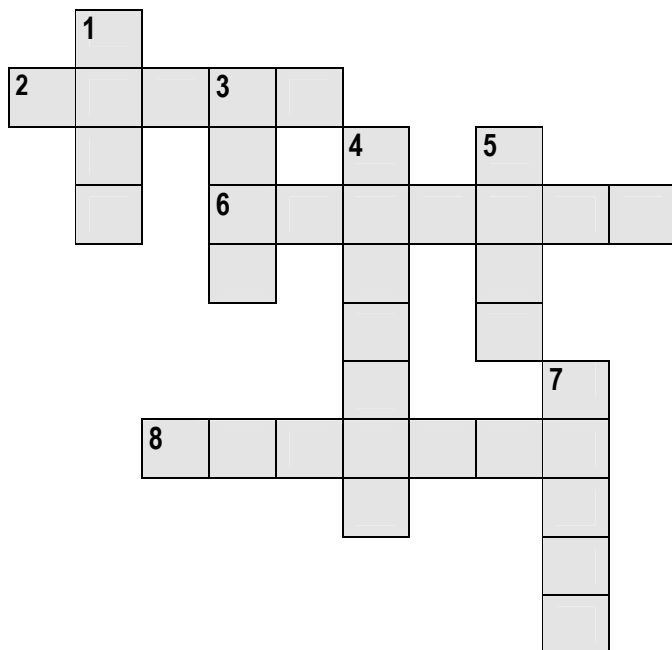
2. _____

5. _____

3. _____

6. _____

37. Попълнете кръстословицата.

1. Сборник с предания за пророка Мохамед.
2. Титла на сръбски владетел на самостоятелно княжество.
3. Игумен на католически манастир.
4. Териториално-административна единица, въведена в България от хан Омуртаг.
5. Учение, отклоняващо се от християнската догма.
6. Религиозна книга, забранени от църквата.
7. Богослужерна книга за всеки месец от годината.
8. Отличителни знаци на властта.

38. Попълнете липсващите имена и думи в текста.

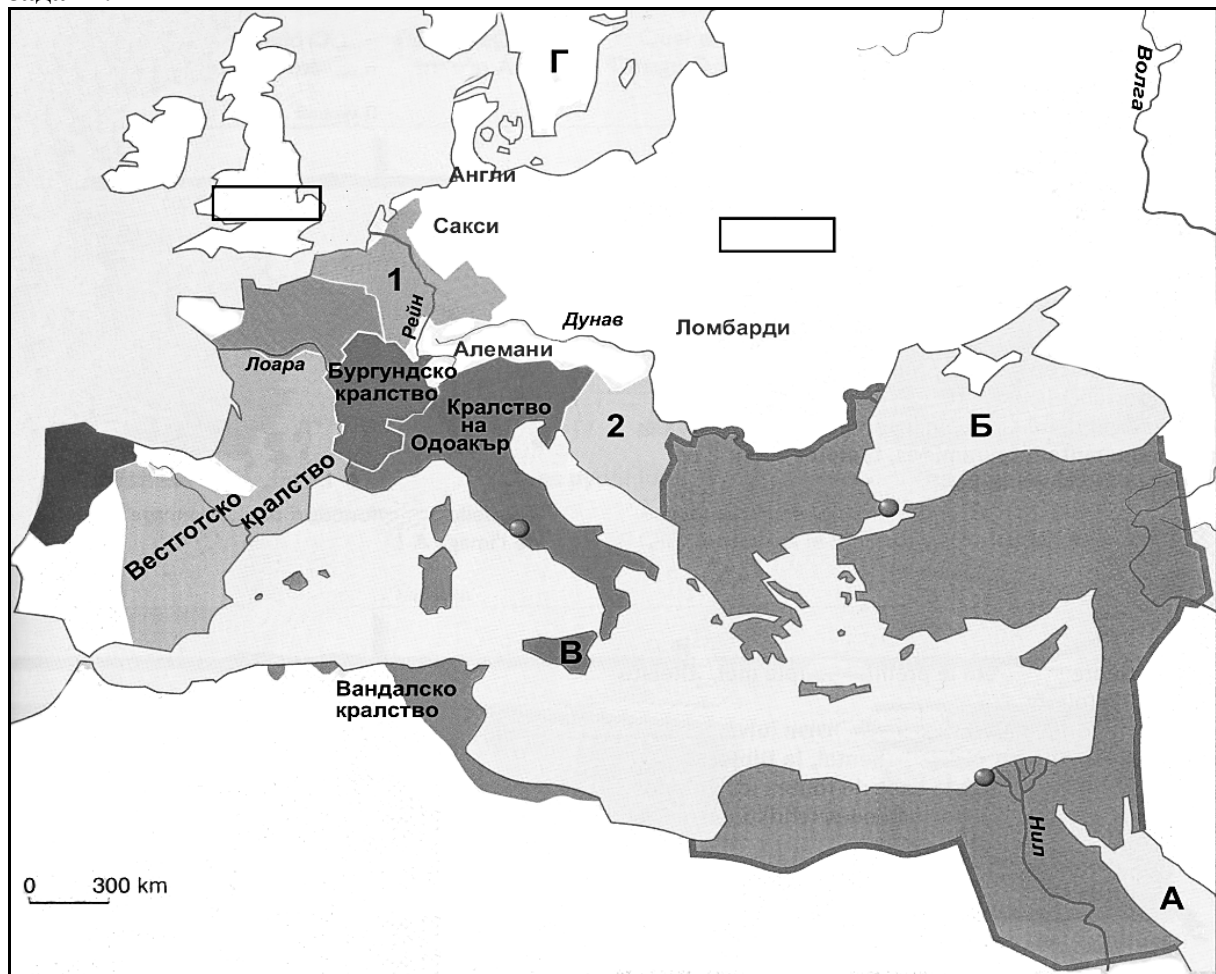
„Случи се, че в годините на православния цар _____ в българската земя се появи поп, по име _____ – по-вярно е да се нарече _____ . Той пръв почна да проповядва ерес по българската земя.... Еретиците се опитват да разорят и онова, което светите апостоли съградиха и научиха с много труд.... Те наричат _____ творец, а не признават _____ да е вършил чудеса. Като слушат евангелистите велегласно да проповядват за господните чудеса, изопачават тяхната проповед за своя погибел.“

39. Групирайте в групи от три тройки изброените имена. Посочете критерия.

Лука, Боемунд Тарентски, Фотий, Матей, Валтер Голтака, Марко, Готфрид Булонски, Сергей, Игнатий

.....

40. Разгледайте внимателно картата „Европа в края на V век“ и изпълнете поставените задачи:

А) Надпишете върху картата названия на градовете отбелязани с точка ●

Б) Запишете държавите отбелязани с цифри

1. _____

2. _____

В) Запишете названия на географските обекти, отбелязани с букви върху картата:

А. _____

Б. _____

В. _____

Г. _____

Г) Коя е държавата, чиито граници са отбелязани с дебела линия?

Д) Попълнете названия на племената в правоъгълниците

ВТОРА ЧАСТ

Направете в обем до 3 страници анализ на следния исторически източник:

„През времето, когато император Михаил III управлявал империята на Новия Рим, живял един мъж с благороден произход, роден в град Тесалоника, на име Константин. Той заслужено бил наречен философ поради своя чуден ум, с който блестял още от ранно детство... Моравският княз... изпратил пратеници при споменатия император... той молел императора да му проводи такъв човек в страната му, който да може съвършено да разясни на народа му вярата, изискванията на закона и пътя към истината. Императорът помолвил същия гореспоменат философ да се яви при него и заедно с брат му Методий го изпратил в земята на славяните, като го снабдил щедро с пътни разноски от своята каса. Когато с Божията подкрепа те пристигнали в тази страна и местните жители узнали за тяхното пристигане, се зарадвали твърде много, особено когато научили, че те носели със себе си мощите на св. Климент (Римски) и светото евангелие, преведено на собствения им език от споменатия философ. Апостолите започнали усърдно да вършат това, за което били дошли: учили децата им на азбуката, уреждали църковни служби и си служели с косата на своето красноречие за премахване на различните заблуждения, които намерили сред онзи народ.”

Из „Италианска легенда” на епископ Гаудерих, IX в.

При анализа вземете под внимание следните въпроси:

1. Как са избрани Константин и брат му за мисията?
2. Каква е целта на тяхната мисия?
3. Кои са основните „оръжия“ на мисионерите?
4. Защо двамата братя са наречени „апостоли“?
5. Каква е ролята на България по отношение на делото на двамата братя?

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УЧАСТИЕТО!

Ученик:..... Клас.....

Училище..... град/село

ПОПЪЛВА СЕ ОТ КВЕСТОРИТЕ

НАЧАЛО НА ОЛИМПИАДАТА:ч.

ИЗПИТНАТА РАБОТА Е ПРИЕТА В:.....ч.

.....

Име и фамилия на квестора приел работата

.....

подпис

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ОЦЕНИТЕЛИТЕ

ПЪРВИ ОЦЕНИТЕЛ:.....

Име и фамилия

подпис

брой точки

ВТОРИ ОЦЕНИТЕЛ: :.....

Име и фамилия

подпис

брой точки

ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ – (първи+втори)/2